

N:o 15.

Ank. till Riksd. kansli den 22 april 1904, kl. 3 e. m.

*Första Kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande n:o 7,
i anledning af väckta motioner rörande förbud mot be-
fordran af rusdrycker med allmänna posten.*

Uti särskilda motioner, n:o 92 och 165, inom Andra Kammaren har *dels* herr *P. Zimdahl* hemställt, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes låta vidtaga sådana åtgärder, att transport af spirituösa drycker med post må helt och hållet upphöra, *dels ock* herr *S. J. Enander* föreslagit, att Riksdagen behagade besluta skrifvelse till Kungl. Maj:t med begäran, att Kungl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, hvilka åtgärder må lämpligen kunna vidtagas till att förebygga å vissa orter uppkomna missbruk att med allmänna posten befordra rusdrycker.

Dessa motioner öfverlämnades till Andra Kammarens andra tillfälliga utskott, som uti afgifvet betänkande, n:o 25, redogjort för motionernas innehåll och för åtskilliga utskottet meddelade uppgifter och yttranden i ämnet, hvarjämte utskottet bifogat en af generalpoststyrelsen till utskottet aflåten skrifvelse. Beträffande allt detta tillåter sig Första Kammarens utskott hänvisa till nämnda betänkande.

För egen del anför Andra Kammarens utskott följande:

»Det torde enligt utskottets förmenande icke råda tvifvel därom, att rusdrycker, särskildt i vissa delar af Norrland, Värmland och Dalarne i afsevärd mån befordras med allmänna posten samt att detta sätt för kring-sändande af spirituosa inverkar menligt på nykterheten i de särskilda orterna.

Då grundtanken i vår brännvinslagstiftning ju är att lokalisera och i vissa afseenden begränsa handeln med spirituösa drycker, lär det icke kunna förnekas, att denna grundtanke i viss mån upphäfves genom möjligheten att försända spritvaror med allmänna posten till hvarje plats i riket, dit postverket med sitt omfattande nät af poststationer når. Det torde icke heller kunna förnekas, att, såsom motionärerna jämväl framhålla, genom ett sådant tillvägagångssätt spritvaror kunna komma allmänheten till handa äfven å tider, då enligt gällande författning eller kommunernas beslut all försäljning eller utskänkning af spirituosa är förbjuden. Befordrandet af spritdrycker med allmänna posten kommer alltså att i sig innebära ett kringgående af bestämmelserna om försäljning af dylika drycker; och häraf torde följa, att brännvinslagstiftningen, som ju allt ifrån början har och måste ha karaktären af undantagslagstiftning, jämväl föres till att genom ytterligare restriktiva åtgärder motverka ett sträfvande, som söker att genom kringgående upphäfva nu gällande bestämmelser.

På utskottets begäran har generalpoststyrelsen i detta ärende afgifvit yttrande, som här bifogas. Af sagda yttrande inhämtas, att generalpoststyrelsen under senare år låtit rörande förevarande fråga verkställa en undersökning, hvilken gifvit vid handen, att försändelser, innehållande spritvaror, befordrats med allmänna posten företrädesvis till vissa från järnvägsstationer aflägsset belägna platser i Norrbottens, Västerbottens, Gäfleborgs, Jämtlands, Kopparbergs och Värmlands län, äfvensom att från åtskilliga af dessa platser försports klagomål öfver missbruk af med post ditsända spirituösa drycker och till följd däraf uppkomna oordningar. Därest förbud mot dylik försändning blefve utfärdadt, torde, äfven om en fullt effektiv kontroll öfver förbudets upprätthållande svårigen kunde vinnas, sådana kontrollbestämmelser i alla händelser kunna meddelas, att spritdrycksförsändning med post i en omfattning, hvaraf alstras missbruk och oordningar, blefve omintetgjord eller åtminstone i väsentlig mån försvårad. Den i allmänna poststadgan förekommande bestämmelse om straffpåföljd af 20 kronor böter för den, som medelst oriktig uppgift sökt få försändelse, innehållande något af vissa särskildt angifna ämnen, mottagen till postbehandling, kunde vidgas så, att dylikt eller strängare straff stadgades äfven för den, som med post afsände spirituosa. Den egentliga kontrollen öfver upprätthållandet af ett eventuellt förbud mot spritvaruförsändning med post syntes, på angifna grunder, böra förläggas till vederbörande försändelses adressort. Vidkommande de åtgärder, som borde vidtagas till utrönande af misstänkt försändelses innehåll, torde kunna stadgas, att försändelsen finge å den postanstalt, genom hvilken densamma tillhandahölles adressaten, i dennes eller hans ombuds

eller, om adressaten icke oaktadt kallelse inom viss tid läte sig afhöra, ojäfvigt vittnes närvaro öppnas. Befunnes innehållet utgöras af spritvara, torde detsamma böra vara underkastadt beslag och förbrutet.

På grund af hvad sålunda anförts och då det icke kan anses höra till postverkets uppgifter att betjäna allmänheten med spridandet af rusdrycker, finner utskottet det af motionärerna framburna önskemålet vara berättigadt.

Utskottet får alltså hemställa,

att Andra kammaren ville för sin del besluta, att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhåller, att sådana åtgärder vidtagas, att försändandet af rusdrycker med allmänna posten må helt och hållet upphöra.»

Andra Kammaren godkände detta betänkande, hvarefter Första Kam-maren till dess första tillfälliga utskott öfverlämnat detta ärende.

Såsom Andra Kammarens utskott anmärkt, kan intet tvifvel råda därom, att spritvaror i afsevärd mån befordras med allmänna posten. Lika visst är dock, att spritvaror på andra sätt, exempelvis å järnvägar eller å ång- och segelfartyg samt genom åkande och gående bud, befordras i ännu större eller lika stor omfattning. Det är vidare alldeles obestriddigt, att spritvaror, på hvilket sätt de än blifvit köpta eller transporterade från säljaren till köparen och således äfven spritvaror befordrade med allmänna posten, kunna missbrukas, likasom att, om så sker, oordningar däri-genom främjas samt nykterheten bringas i fara. Utskottet kan således visst icke helt och hållet förneka riktigheten af de uppgifter, hvarå motionärerna stödt sina yrkanden.

Men det är icke bevisadt och kan väl ej heller bevisas, att spritvaror, som befordras med allmän post, missbrukas mera än sådana, som genom andra tillåtna transportmedel komma köparen tillhanda. Därföre lärer väl, så länge andra för allmänheten tillgängliga transportmedel få för ifråga-varande ändamål anlitas, icke gärna kunna alldeles förbjudas att använda postbefordran, naturligtvis under förutsättning att de för sådan transport stadgade allmänna villkor kunna behörigen iakttagas. Den som till veder-börande föreståndare aflämnade ett större kolly innehållande spritvaror, för

att såsom il- eller fraktgods å järnväg befordras och ett mindre sådant för att å samma järnväg afgå såsom postpaket, skulle med all rätt undrande fråga, hvarför det förra mottoges men det senare tillbakavisades; och då han icke erhöle tillfredsställande svar å denna fråga, måste ju hos honom uppstå tvifvel om den tillämpade bestämmelsens rättmätighet med däraf följande ringaktning för lagen.

Då vid ett föregående tillfälle likartadt allmänt förbud ifrågasatts, har ock förslaget därom blifvit förkastadt. Vid 1896 års riksdag väcktes nämligen inom Andra Kammaren motion, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla om sådan ändring i gällande föreskrifter rörande transport af gods å statens järnvägar, att spirituösa drycker i mindre kvantitet än 50 liter icke finge å dessa järnvägar emottagas för transport såsom il- eller fraktgods. Kammarens andra tillfälliga utskott yttrade i enhälligt betänkande, att utskottet, »som icke underskattat motionärernas välmående syfte, kan emellertid hvarken finna lämpligt eller praktiskt att genom det ifrågasatta transportförbudet söka främja nykterhetssträfvandet och finner sig fördenskull böra hemställa, att förevarande motion icke må af kammaren bifallas». Utan omröstning eller öfverläggning bifölls denna hemställan.

Första Kammarens utskott kan, på grund af hvad sålunda anförts, icke för sin del tillstyrka det af Andra Kammaren och dess utskott förordade fullständiga förbud mot försändande af rusdrycker med allmänna posten.

Enligt motionerna och Andra Kammarens utskotts betänkande skulle emellertid de anmärkta missförhållandena för närvarande göra sig gällande endast eller åtminstone hufvudsakligen i Norrland samt Dalarne och Värmland. Det kunde därför ifrågasättas, att meddela förbud allenast beträffande postbefordran från och till poststationer inom dessa orter. Mot ett sådant särskildt förbud möta dock samma betänkligheter som mot hvarje annat undantagsstadgande. Därigenom skulle otvifvelaktigt vållas olägenheter för alla de ordentliga och nyktra förbrukarne af spritvaror, hvilka väl få antagas utgöra flertalet, när dem beröfvades möjligheten att begagna sig af postbefordran för dessa varors erhållande. Kontrollen öfver förbudets efterlevande blefve, om än ej alldeles omöjlig, likväl förenad med så stora svårigheter, att öfverträdelser säkerligen skulle ofta förekomma utan att blifva upptäckta, hvilket åter slappar känslan för laglydnadsplikten. Riksdagen har ock för icke så lång tid tillbaka uttalat sig mot ett liknande undantagsstadgande. Enligt äldre författningar var nämligen förbudet att införa brännvin till lappmarkerna. Men Riksdagen anförde uti skrifvelse

den 6 april 1897, att återkallande af detta förbud syntes vara med billighet och rättvisa öfverensstämmande, hvadan Riksdagen anhöll, att förbudet måtte upphävas. Med bifall härtill utfärdades samma år författning, hvarigenom detta förbud förklarades icke vidare gälla.

Trots allt detta skulle likväl ett undantagsstadgande möjligen vara berättigadt, om därigenom verkligen kunde vinnas det åsyftade målet, undanröjande af orsakerna till de framställda klagomålen. Men enligt utskottets mening förefinnes ingalunda anledning till ett sådant antagande. Förbjudes postbefordran, så skola utan tvifvel de, som ifrigt önska att erhålla spritvaror, begagna sig af utvägen att lika snabbt, lika säkert och i många fall lika billigt få transporten verkställd genom formän och gående bud.

Utskottet hemställer alltså,

att Första Kammaren icke måtte biträda Andra Kammarens i detta ärende fattade beslut.

Stockholm den 19 april 1904.

På utskottets vägnar:

C. A. SJÖCRONA.

Herr *Lithander* har begärdt få antecknadt, att han icke deltagit i ärendets behandling.
